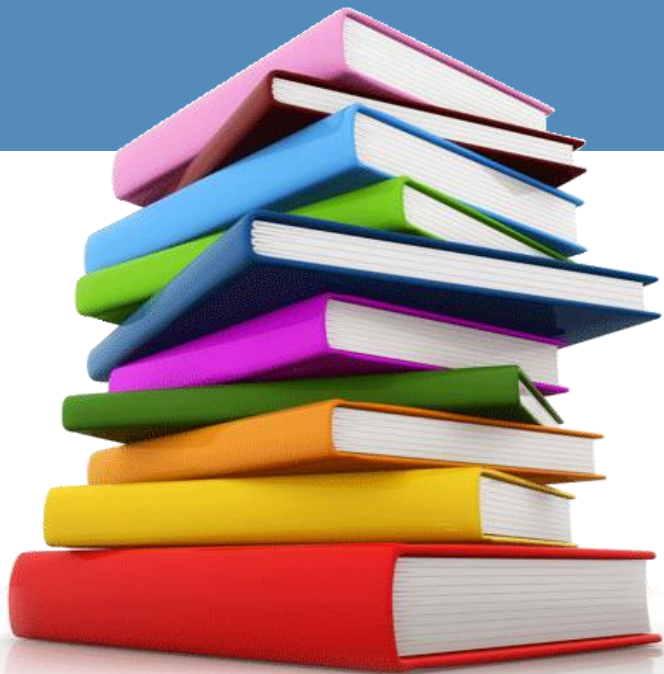

นำรู้ลิขสิทธิ์กับคลังทรัพยากร การศึกษาแบบเปิด

ดร. ขจิต สุชุม
ผู้อำนวยการสำนักลิขสิทธิ์
กรมทรัพย์สินทางปัญญา

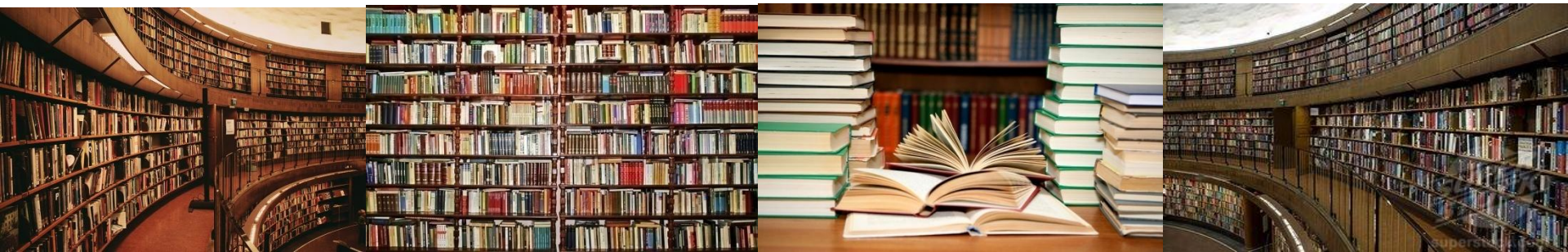
ลิขสิทธิ์เป็นส่วนหนึ่งของทรัพย์สินทางปัญญา

- **ทรัพย์สินทางปัญญา** คือ ทรัพย์สินที่เกิดจากการใช้ปัญญาในการสร้างสรรค์
- **องค์ประกอบทรัพย์สินทางปัญญา**
 - สิทธิบัตรสิ่งประดิษฐ์ สิทธิบัตรออกแบบผลิตภัณฑ์ และอนุสิทธิบัตร
 - เครื่องหมายการค้า
 - สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์
 - การคุ้มครองผังภูมิวงจรรวม
 - **ลิขสิทธิ์**
 - การคุ้มครองพันธุ์พืช
 - การคุ้มครองแพทย์แผนไทยและแพทย์ทางเลือก

กฎหมายลิขสิทธิ์ให้ความคุ้มครองแก่งานสร้างสรรค์ 9 ประเภทตามที่กฎหมายกำหนด ได้แก่

วรรณกรรม (โปรแกรมคอมพิวเตอร์)	ศิลปกรรม	ดนตรีกรรม	โสตทัศนวัสดุ
งานแพร่เสียงแพร่ภาพ	ภาพยนตร์	สิ่งบันทึกเสียง	นาฏกรรม

งานอื่นใดในแผนกวรรณคดี
แผนกวิทยาศาสตร์ หรือแผนกศิลปะ

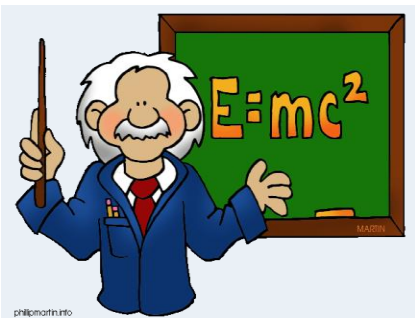

องค์ประกอบของ “งานสร้างสรรค์” อันมีลิขสิทธิ์

- การแสดงออกของความคิด (expression of idea)
- เป็น “งานสร้างสรรค์” ที่คิดริเริ่มขึ้นเอง (originality)
- เป็น “งานสร้างสรรค์” **ประเภท**ที่กฎหมายรับรอง
- ไม่มีลักษณะที่ขัดต่อกฎหมาย

อายุการคุ้มครองลิขสิทธิ์

- ผลงานลิขสิทธิ์ทั่วไป **ตลอดชีวิตผู้สร้างสรรค์ + 50 ปี**
- สร้างโดยนิติบุคคล **50 ปีนับแต่สร้างสรรค์/โฆษณาครั้งแรก**
- สร้างภายใต้นามแฝง **50 ปีนับแต่สร้างสรรค์/โฆษณาครั้งแรก**
- ภาพถ่าย โสตทัศนวัสดุ ภาพยนตร์ สิ่งบันทึกเสียง งานแพร่เสียงแพร่ภาพ **50 ปีตั้งแต่สร้างสรรค์/โฆษณาครั้งแรก**
- ศิลปะประยุกต์ **50 ปีตั้งแต่สร้างสรรค์/โฆษณาครั้งแรก**
- งานที่สร้างโดยรัฐหรือการจ้างทำโดยรัฐ **50 ปีตั้งแต่สร้างสรรค์/โฆษณาครั้งแรก**

สิ่งที่ไม่ใช่ลิขสิทธิ์

ความคิด

ขั้นตอน

กรรมวิธี

ระบบ

หลักการ

วิธีใช้หรือทำงาน

การค้นพบ

แนวความคิด

ทฤษฎีทางวิทยาศาสตร์หรือคณิตศาสตร์

สิ่งที่ไม่มิลิขสิทธิ์

- ข่าวประจำวัน ข้อเท็จจริงต่างๆ
- ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง คำชี้แจง หนังสือตอบโต้ของทางราชการ
- คำพิพากษา คำสั่ง คำวินิจฉัย รายงานของราชการ
- รัฐธรรมนูญ กฎหมาย
- คำแปล/การรวบรวม ข่าวประจำวัน กฎหมาย คำพิพากษา ระเบียบ ฯลฯ ที่ทำโดยรัฐ

ใครคือเจ้าของลิขสิทธิ์

ผู้สร้างสรรค์/ผู้รับโอนสิทธิ

หน่วยงานของรัฐ

ลูกจ้าง

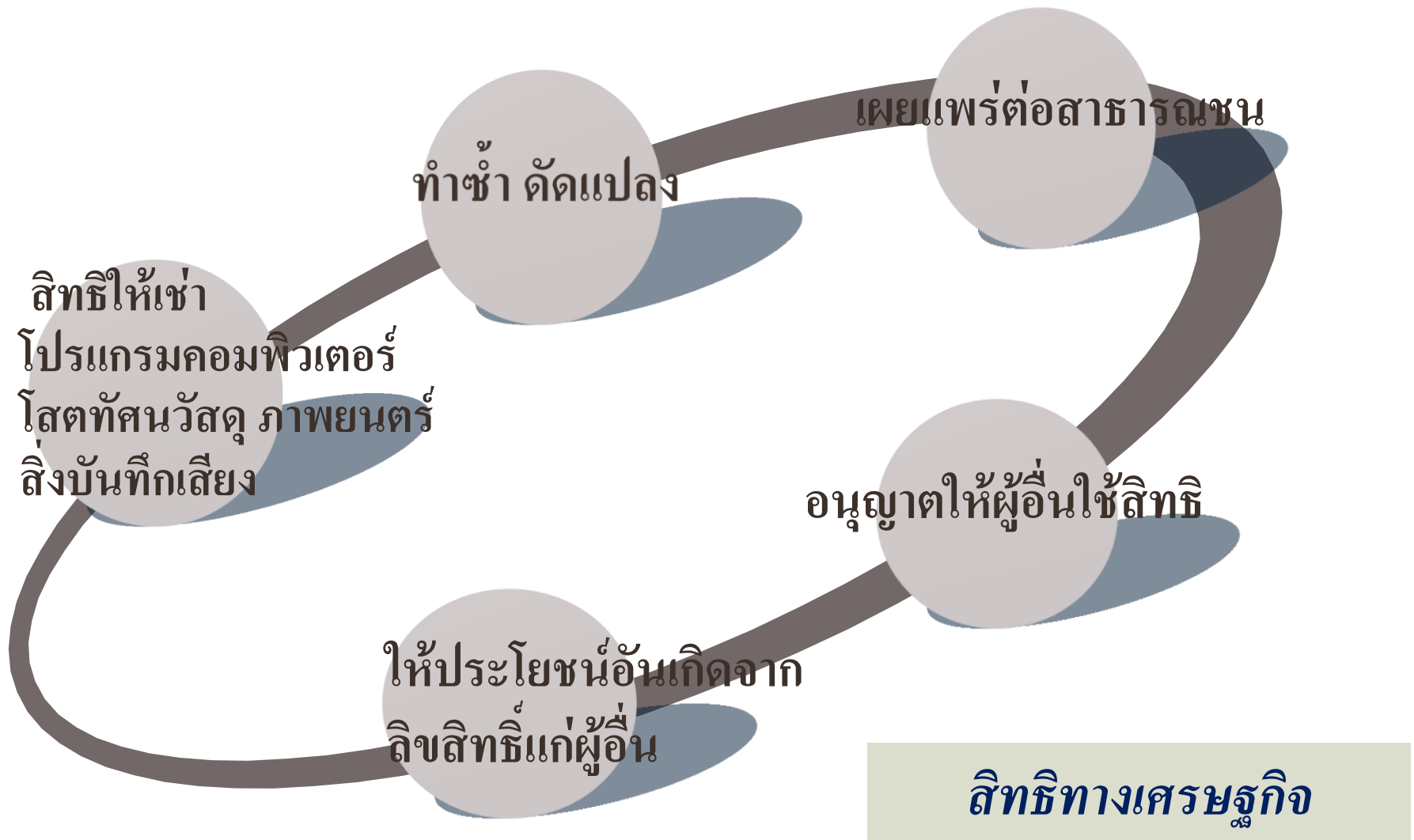
ผู้ว่าจ้าง

ผู้ดัดแปลง

ผู้รวบรวม

สิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์

สิทธิของผู้สร้างสรรค์

สิทธิทางศีลธรรม

แสดงตนว่าเป็นผู้สร้างสรรค์

ห้ามบิดเบือน ตัดทอน คัดแปลง หรือกระทำ แก่งาน
จนเกิดความเสียหายต่อชื่อเสียง หรือเกียรติคุณของ
ผู้สร้างสรรค์

ลิขสิทธิ์คุ้มครองโดยอัตโนมัติ

คุ้มครองภาคีอนุสัญญากรุงเบอร์น์ 172 ประเทศ

และสมาชิก WTO 164 ประเทศ

- ไม่ต้องจดทะเบียน
- ไม่ต้องโฆษณาก่อน
- ไม่ต้องบันทึกลงสื่อใดๆ

การแจ้งข้อมูลลิขสิทธิ์

ประเทศที่มีระบบจดทะเบียน/แจ้งข้อมูลลิขสิทธิ์
เช่น ไทย สหรัฐอเมริกา แคนาดา ฝรั่งเศส สเปน ญี่ปุ่น อินเดีย
จีน ตุรกี รัสเซีย บราซิล เกาหลีใต้ เป็นต้น

การแจ้งข้อมูลลิขสิทธิ์ของไทย

- ➔ ไม่ใช่เงื่อนไขการได้ลิขสิทธิ์
- ➔ อาจเป็นข้อสันนิษฐานเบื้องต้นในคดีละเมิดลิขสิทธิ์เกี่ยวกับการสร้างสรรค์งาน (เวลา)

หนังสือรับรองการแจ้งข้อมูลลิขสิทธิ์

รลข.01 ทะเบียนข้อมูลเลขที่ 1. 32126

หนังสือรับรองการแจ้งข้อมูล
ลิขสิทธิ์
ออกให้เพื่อแสดงว่า
นายเซอร์มาน จีคส์ มอนซ์เฮาเวอร์

ได้แจ้งข้อมูลลิขสิทธิ์ ประเภทงาน วรรณกรรม
ลักษณะงาน สิ่งเขียน
ชื่อผลงาน MAGIC INSTRUCTIONS EN 4-8902-900
ไว้ต่อกรมทรัพย์สินทางปัญญา ตามคำขอแจ้งข้อมูลลิขสิทธิ์ เลขที่ 295164
เมื่อวันที่ 9 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2556

ให้ไว้ ณ วันที่ 9 เดือน กันยายน พ.ศ. 2556

ลงชื่อ.....
(นายสุรภูมิ ติระนันท์)
นักวิชาการพาณิชย์ชำนาญการ
ปฏิบัติราชการแทนผู้อำนวยการสำนักลิขสิทธิ์

หมายเหตุ

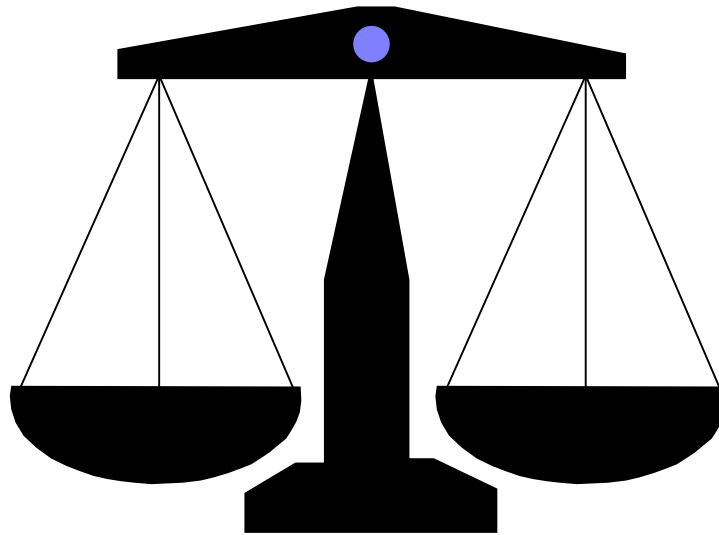
- เอกสารนี้มิได้รับรองความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์
- การเปลี่ยนแปลงรายการข้างต้น ให้ดูด้านหลัง

รายการแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูล

คำขอแจ้งข้อมูลเลขที่..... ทะเบียนข้อมูลเลขที่.....

ครั้งที่	รายการเปลี่ยนแปลง	วันที่ ที่เปลี่ยนแปลง	ผู้ตรวจสอบ

การคุ้มครองสิทธิ

สิทธิของ
เจ้าของสิทธิ

ประโยชน์สาธารณะ

ข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์

- “**มาตรา 32** การกระทำแก่งานอันมีลิขสิทธิ์ของบุคคลอื่นตามพระราชบัญญัตินี้ หากไม่ขัดต่อการแสวงหาประโยชน์จากงานอันมีลิขสิทธิ์ตามปกติของเจ้าของลิขสิทธิ์และไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิอันชอบด้วยกฎหมายของเจ้าของลิขสิทธิ์เกินสมควร มิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์”
- ภายใต้บังคับบทบัญญัติในวรรคหนึ่ง การกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งแก่งานอันมีลิขสิทธิ์ตามวรรคหนึ่ง มิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ ถ้าได้กระทำ ดังต่อไปนี้....

ข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์

หลักเกณฑ์ของข้อยกเว้น

กรณีเฉพาะ

- วิจัยหรือศึกษา ไม่หากำไร
- ใช้เพื่อหาประโยชน์ของตนเอง ครอบครัว ญาติสนิท
- ตีชม วิจารณ์ หรือนำผลงาน โดยแสดงความรับรู้ถึงความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์
- เสนอรายงานข่าวทางสื่อสารมวลชน โดยรับรู้ถึงความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์
- ทำซ้ำ ดัดแปลง นำออกแสดง ทำให้ปรากฏเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาของศาล
- ทำซ้ำ ดัดแปลง นำออกแสดงโดยผู้สอน เพื่อใช้สอน ไม่หากำไร
- ทำซ้ำ ดัดแปลงบางส่วนของงาน ตัดทอน หรือทำบทสรุปโดยผู้สอน หรือสถาบันการศึกษา เพื่อแจกจ่ายหรือจำหน่ายแก่ผู้เรียนในชั้นเรียน หรือสถาบันการศึกษา ไม่หากำไร
- นำงานนั้นมาใช้เป็นส่วนหนึ่งในการถามและตอบในการสอบ
- ทำซ้ำหรือดัดแปลง เพื่อประโยชน์ของคนพิการ โดยองค์กรผู้จัดทำ

ข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์^๔

(Three-step test)

กรณีเฉพาะ

ไม่ขัดต่อการแสวงหาประโยชน์จากงานอันมีลิขสิทธิ์ตามปกติของเจ้าของลิขสิทธิ์

ไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิอันชอบด้วยกฎหมายของเจ้าของลิขสิทธิ์
เกินสมควร

การทำซ้ำโดยบรรณารักษ์ของห้องสมุด

มาตรา 34 การทำซ้ำโดยบรรณารักษ์ของห้องสมุดซึ่งงานอันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้ มิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ หากการทำซ้ำนั้นมิได้มีวัตถุประสงค์เพื่อหากำไร และได้ปฏิบัติตามมาตรา 32 วรรคหนึ่ง ในกรณีดังต่อไปนี้

- (๑) การทำซ้ำเพื่อใช้ในห้องสมุดหรือให้แก่ห้องสมุดอื่น
- (๒) การทำซ้ำงานบางตอนตามสมควรให้แก่บุคคลอื่น เพื่อประโยชน์ในการวิจัยหรือการศึกษา

กฎหมายลิขสิทธิ์ฉบับใหม่

พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558

สาระสำคัญ:

- การเพิ่มเติมข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์
- ความรับผิดของผู้ให้บริการ (ISP's Liabilities)
- ข้อมูลการบริหารสิทธิ (RMI)
- มาตรการทางเทคโนโลยี (TPM)
- ธรรมสิทธิ (Moral Right) ของนักแสดง
- ค่าเสียหายเชิงลงโทษ (Punitive Damage)
- ริป/ทำลายสิ่งของละเมิด

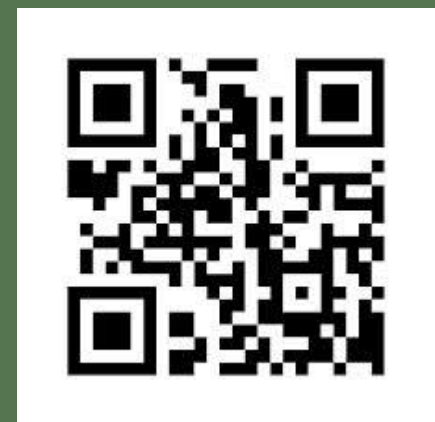
มีผลบังคับใช้ วันที่ 4 สิงหาคม 2558

มาตรการปกป้องงานลิขสิทธิ์บนสื่อดิจิทัล

การระบุข้อมูลการบริหารสิทธิ

(Right Management Information)

ได้แก่ ข้อมูล ตัวเลข หรือรหัสที่ระบุ
ชื่อผู้สร้างสรรค์ งานสร้างสรรค์ เจ้าของ
ลิขสิทธิ์ ระยะเวลา เงื่อนไขการใช้ลิขสิทธิ์
ซึ่งแสดงให้ปรากฏในงานลิขสิทธิ์ เช่น ISBN
ISWC ISAN DOI

ข้อมูลการบริหารสิทธิ

ลบหรือเปลี่ยนแปลง RMI โดยรู้อยู่แล้วว่า อาจก่อให้เกิด ก่อให้เกิด ให้
ความสับสน หรือปกปิดการละเมิดลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดง

ข้อยกเว้นการละเมิด RMI

- การลบ หรือเปลี่ยนแปลง RMI โดยเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจตามกฎหมาย บังคับให้เป็นไปตามกฎหมาย ป้องกันประเทศ รักษาความมั่นคงแห่งชาติ วัตถุประสงค์อื่นในทำนองเดียวกัน
- การลบ หรือเปลี่ยนแปลง RMI โดยสถาบันการศึกษา หอจดหมายเหตุ ห้องสมุด องค์กรแพร่เสียงแพร่ภาพสาธารณะ ที่ไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อหากำไร
- การเผยแพร่ต่อสาธารณชน ซึ่งงาน หรือสำเนางานลิขสิทธิ์ ที่มีการลบหรือเปลี่ยนแปลง RMI โดยสถาบันการศึกษา หอจดหมายเหตุ ห้องสมุด องค์กรแพร่เสียงแพร่ภาพสาธารณะ ที่ไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อหากำไร

มาตรการปกป้องงานลิขสิทธิ์บนสื่อดิจิทัล

การลบเลี่ยน TPM หรือการให้บริการเพื่อก่อให้เกิดการลบเลี่ยน TPM โดยรู้อยู่แล้วว่า การกระทำนั้นอาจจงใจหรือก่อให้เกิด การละเมิดลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดง

การใช้มาตรการทางเทคโนโลยี (Technological Protection Measures)

เพื่อป้องกันการละเมิดงานลิขสิทธิ์ เช่น
ทำซ้ำ ดัดแปลง เผยแพร่ต่อสาธารณชนบนสื่อดิจิทัล อาทิ การ
เข้ารหัส หรือระบบ पासเวิร์ด

มาตรการทางเทคโนโลยี

ข้อยกเว้นการละเมิด TPM

- การกระทำที่จำเป็นสำหรับการกระทำที่ได้รับข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์
- เพื่อวิเคราะห์ห้องค้ประกอบที่จำเป็นของโปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการใช้งานร่วมกับโปรแกรมฯ อื่น
- เพื่อประโยชน์ในการวิจัย วิเคราะห์ หาข้อบกพร่องของเทคโนโลยีการเข้ารหัส
- เพื่อทดสอบ ตรวจสอบ หรือแก้ไขระบบความมั่นคงปลอดภัยของคอมพิวเตอร์ ระบบคอมพิวเตอร์ หรือเครือข่ายคอมพิวเตอร์ โดยได้รับอนุญาต
- เพื่อระงับการทำงานของ TPM ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการรวบรวมหรือกระจายข้อมูลบ่งชี้ส่วนบุคคล ที่สะท้อนให้เห็นกิจกรรมบนอินเทอร์เน็ตของผู้เข้าถึงงานลิขสิทธิ์ ทั้งนี้ต้องไม่กระทบต่อการเข้าถึงงานลิขสิทธิ์โดยบุคคลอื่น
- กระทำโดยเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจตามกฎหมาย เพื่อบังคับให้เป็นไปตามกฎหมาย อันจำเป็นในการป้องกันประเทศ รักษาความมั่นคงแห่งชาติ หรือวัตถุประสงค์อื่นในทำนองเดียวกัน
- กระทำโดย สถาบันการศึกษา หอจดหมายเหตุ ห้องสมุด องค์กรแพร่เสียงแพร่ภาพสาธารณะ ที่ไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อหากำไร เพื่อเข้าถึงงานลิขสิทธิ์ที่ไม่อาจเข้าถึงได้ด้วยวิธีอื่น

คู่มือการใช้งานลิขสิทธิ์ที่เป็นธรรม

เกณฑ์การพิจารณาในการใช้งานลิขสิทธิ์

- วัตถุประสงค์และลักษณะของการใช้งานลิขสิทธิ์
- ลักษณะของงานอันมีลิขสิทธิ์
- ปริมาณและเนื้อหาที่เป็นสาระสำคัญที่ถูกนำไปใช้เมื่อเปรียบเทียบกับเนื้อหาทั้งหมด
- ผลกระทบต่อตลาดหรือมูลค่าของงานอันมีลิขสิทธิ์

ทั้งนี้ คู่มือดังกล่าวไม่รวมถึงข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ที่กฎหมายอนุญาตให้บรรณารักษ์ห้องสมุดการกระทำการแก่งานอันมีลิขสิทธิ์โดยไม่ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ตามมาตรา 34

หากพบการละเมิดบนสื่อออนไลน์ ควรทำอย่างไร

ควรดำเนินการดังนี้

1. ร้องทุกข์ต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจพร้อมหลักฐาน
2. ให้การต่อพนักงานสอบสวนในฐานะผู้เสียหายและเบิกความในชั้นศาล
3. สนับสนุนพยานหลักฐานในการดำเนินคดีแก่พนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการ

โทษตามกฎหมายลิขสิทธิ์ : แพร่และอาญา

ละเมิดขั้นต้น

ทำซ้ำ ดัดแปลง เผยแพร่ต่อสาธารณชน

ปรับ 20,000 - 200,000 บาท

กระทำเพื่อการค้า

จำคุก 6 เดือน - 4 ปี หรือ

ปรับ 100,000 บาท - 800,000 บาท

หรือ ทั้งจำทั้งปรับ

บทกำหนดโทษ

ละเมิดชั้นรอง/ ละเมิด TPM/ RMI

- รู้หรือมีเหตุอันควรรู้ว่างานทำขึ้นโดยละเมิดลิขสิทธิ์
- **กระทำเพื่อกำไร** โดยขาย ให้เช่า เผยแพร่ต่อสาธารณชน แจกจ่าย นำหรือส่งเข้ามาในราชอาณาจักร
- ปรับ 10,000 - 100,000 บาท

ถ้ากระทำเพื่อการค้า (หากำไร)

จำคุก 3 เดือน - 2 ปี หรือ

ปรับ 50,000 - 400,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

กระบวนการระงับข้อพิพาทด้านทรัพย์สินทางปัญญา

กรมทรัพย์สินทางปัญญา ได้กำหนดกระบวนการ
ระงับข้อพิพาทเป็น 2 ประเภท

1. การระงับข้อพิพาทโดยการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท
2. การระงับข้อพิพาทโดยอนุญาโตตุลาการ

ขบวนการ
ไกล่เกลี่ย

อนุญาโต
ตุลาการ

ศาลทรัพย์สิน
ทางปัญญา

ขั้นตอนการระงับข้อพิพาทโดยการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

- ผู้ขอให้ไกล่เกลี่ยยื่นหนังสือถึงอธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญา ระบุเรื่องที่จะขอให้มาทำการไกล่เกลี่ย
- กรมทรัพย์สินทางปัญญามีหนังสือเชิญคู่พิพาท แต่ละฝ่ายมาชี้แจงข้อเท็จจริง
- กรมทรัพย์สินทางปัญญาเชิญคู่พิพาทมาประชุมร่วมกันเพื่อไกล่เกลี่ย ทั้งนี้ คู่พิพาทอาจมอบอำนาจให้ผู้อื่นดำเนินการแทน โดยมีหนังสือมอบอำนาจติดอากรแสตมป์จำนวน 30 บาท พร้อมทั้งสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของผู้มอบอำนาจและผู้รับมอบอำนาจ มาแสดงต่อเจ้าหน้าที่
- กรณีตกลงกันได้ ทำบันทึกข้อตกลงและลงนามร่วมกัน
- กรณีตกลงกันไม่ได้ คู่กรณีอาจนำเรื่องเข้าสู่กระบวนการอนุญาโตตุลาการหรือนำคดีเข้าสู่ศาล

ขั้นตอนการระงับข้อพิพาทโดยอนุญาโตตุลาการ

- คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้ง 2 ฝ่ายยื่นคำเสนอข้อพิพาทต่ออธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญา
- เมื่อคู่กรณีตกลงกันที่จะใช้กระบวนการอนุญาโตตุลาการเพื่อระงับข้อพิพาทแล้ว ก็จะทำให้คู่กรณีเลือกอนุญาโตตุลาการตามจำนวนที่ตกลงกันไว้ (1 คน หรือ 3 คน แล้วแต่กรณี) ซึ่งกรมทรัพย์สินทางปัญญา ได้ขึ้นทะเบียนผู้ที่จะเป็นอนุญาโตตุลาการในสาขาต่าง ๆ ไว้
- การพิจารณาของอนุญาโตตุลาการเป็นวิธีลับ จะต้องพิจารณาและทำคำชี้ขาดภายใน 90 วัน (แต่ขยายเวลาได้อีกไม่เกิน 90 วัน) รวมแล้วไม่เกิน 180 วัน
- ภายหลังจากที่อนุญาโตตุลาการได้มีคำชี้ขาดแล้ว จะถือว่ามีผลผูกพันคู่กรณีที่จะต้องปฏิบัติตามคำชี้ขาดนั้น
- หากคู่กรณีไม่ปฏิบัติตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ ฝ่ายชนะคดีอาจยื่นคำร้องขอต่อศาลที่มีเขตอำนาจเพื่อบังคับตามคำชี้ขาด

ขอบคุณครับ

สำนักสิทธิบัตร
กรมทรัพย์สินทางปัญญา
โทร 02-5474704
โทรสาร 02-5474631